

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1946 kl. 1 em.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om vidtagande av sådana ändringar i gällande kommunallagstiftning, att kommun erhåller rätt att bevilja anslag till elektrifiering av avlägset liggande gårdar och byar.

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 138, av herr *Edberg* hemställes, »att riksdagen måtte besluta företaga sådana ändringar i gällande kommunallagstiftning, att kommun erhåller rätt att bevilja anslag till elektrifiering av avlägset liggande gårdar och byar».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Kommunernas kompetens anges i kommunallagarna sålunda, att kommun själv äger vårda sina gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

Efter tillkomsten av 1930 års kommunallagar ha vid några tillfällen förslag framförts angående ändring av ifrågavarande författningar, åsyftande en vidgning av kommunernas befogenheter i skilda avseenden. Förslagen ha till en del föranletts av avgöranden i högsta instans, innebärande ett undanröjande av vissa anslagsbeslut. Bland annat väcktes sålunda vid 1939 års riksdag förslag om sådant tillägg till kommunallagarna, att till kommuns gemensamma angelägenheter måtte hänföras anstalter för lokalt luftskydd, samt vid 1944 års riksdag om beredande av möjlighet för kommuner att anslå medel till nödlidande människor eller till stipendier åt viss yrkesbegåvad ungdom. Konstitutionsutskottet anförde vid behandlingen av dessa spörsmål, att det icke skulle stå i god överensstämmelse med grunderna för kommunallagstiftningen att, då ett nytt verksamhetsområde anses böra underläggas kommunerna, i kommunallagarna särskilt angiva ifrågavarande verksamhet såsom hänförlig till kommunernas gemensamma angelägenheter. I stället borde de av utvecklingen betingade nya arbetsuppgifterna för kommunerna regleras i speciallagstiftning.

I sitt den 26 september 1945 avgivna betänkande (SOU 1945: 38) har kommunindelingskommittén upptagit spörsmålet rörande en principiell utvidgning av kommunernas befogenheter. Enligt kommitténs uppfattning hindrar icke sällan en alltför restriktiv tolkning av begreppet »gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter» i 3 § lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad en tidsenlig utveckling av den kommunala verksamheten. En

revision av tidigare praxis synes kommittén icke vara att förvänta utan att paragrafens ordalydelse ändras. Kommittén har därför ifrågasatt ett tillägg till paragrafen av följande lydelse:

»Med gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter förstås icke endast sådana angelägenheter som angå samtliga eller det övervägande flertalet kommunmedlemmar utan även sådana, som eljest äro ägnade att tillgodose eller främja allmänna intressen inom kommunen.»

Enligt vad utskottet erfarit kommer det nyssberörda förslaget att upptagas till prövning av Kungl. Maj:t, ehuru i annat sammanhang än i propositionen till innevarande riksdag rörande kommunindelningsreformen.

Kravet på en utvidgning av kommunernas möjligheter att tillgodose vissa till följd av utvecklingen framkomna behov aktualiserar frågan om angivande på ett mer tidsenligt sätt i kommunallagarna av gränserna för kommunernas befogenheter. Då nu en dylik omprövning synes vara att förvänta och då det av motionären framförda speciella önskemålet faller inom ramen för en allmän reglering av den kommunala kompetensen, saknar utskottet anledning att tillstyrka motionen. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Källman*, Herlitz, Karl August Johanson, Oscar Mattsson, John Sandberg, Bror Nilsson, Uhlén, Annér, Thorell, Fast, Nolin*, Hällgren*, Kyling, Norén, Edberg, fru Björck och herr Larsson i Stockholm.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr Edberg.
